

על "ימי צקלג" לס. יזהר

להבינו. גם עלילה בנ. וכיצד תעבור על זה מפא"י בשתיקה? גודרה וגייסה כמסתבר את אחד מחניכיה, שיכתוב גם הוא רומן ולפי הסיסמה הסובייטית — בגודל כסול: להי שיג ולעבור את משה שמיר. ואמנם הרומן של יזהר כפול מ"מלך בשר ודם", אך אין בו עלילה, וכל סגנונו: "לקוצץ לקצץ"...

מחקרי ספר

הביבליוגרף הידוע מר אברהם יערי כינס בספר רב-מידות, יותר משלושים מאמרים, העוסקים בתולדות הספר העברי, בשם "מחקרי ספר" (הוצאת "מוסד הרב קוק"). וכולם מעניינים ורוטטים ממש. הם נכתבו בזמנים שונים במשך עשרות שנים, אך מר יערי השכיל להגישם ולסדרם באופן כזה, שהם נקראים כרומן בשלושים וכמה פרקים שגבורו הוא הספר העברי. ואכן אין שיעור לעלילות הגבורה של הספר העברי במשך אלפיים שנות הולדתיו מאז ירמיהו הנביא ועד ר' א. לונץ ז"ל, החוקר העיוור, שדו"קא בעתרונו היה הראשון שפתח פתח לחקירת א"י. אגב, בפרק על ספרים שנכתבו כידו סגיאי נהור שמו של הר"ר שמעון בדנפלד ז"ל, שפרסם בימי עורונו ספרים בעלי חשיבות רבה, פרקים מלאים ענין על "ספרים שנדפסו חוץ עליה לא"י" ועל "גסיים שנתרחשו לספרים ולמכתבים על היס", על ספרים שניצולו מן הדליקה, או "ספריים שנכתבו בבית הכלא", ספרים שנכתבו אחר שנפדו מידי שוביהם", "ספרים שנכתבו בטעת מגיפה" ועל "חכמים סגיאי נהור ב" ספרותנו וכו'. וכן מעניינים המאמרים על "ג" שים במלאכת הקודש" (184 נשים שעסקו במולו"ת) ו"גרים במלאכת הקודש".

"מוסד הרב קוק" ראוי להוקרה על שחורג הוא לעתים קרובות ממסגרת הוצאת ספרים תורניים והקרובים לה, ומגיש לנו לפרקים גם ספר "תילוני".

עוד לפני חצי שנה התחילו תוקעים בשור פרות המפלגתיים של מפא"י, ואחריהם גם בעתונות של שאר מפלגות השמאל, כי הנה הולך ונדפס ספור גדול מאת מספר עברי איש מפא"י, כמובן, שלא רק שהוא דומה ל"מלחמה ושלום" לטולסטוי, אלא גם עלה יעלה עליו. כידוע מעביר טולסטוי בספורו הגדול לנגד עינינו בכשרון טולסטוי מובהק את כל איפופיאת המלחמה בין רוסיה וצרפת בשנים 1812—1815. והמספר שלנו יעביר ב-1150 דף רק כמה ימי המלחמה בצקלג בזמן מלחמת השחרור.

הקטעים הראשונים שה"זרנליה" שלנו פירסמה ב"מאזנים", "מבפנים" ו"מולד" הראו שיש לו עסק עם סופר האוהב לתאר. כל מעוף של זבוב בק"ן עמודים עם משפטים ארוכים כאורך הגלות, אלא כדי להבין את התאורים שהוא נותן בפרק ספרו זה יש צורך להיות בקי לא רק בספרות העברית היקדומה, בתלמוד, מדרשים, פוסקים, ושירת ימי הביניים, אלא גם בלשון שאפילו מלאכי השרת אינם נזקקים לה... כך הכריזו הכרוזי זיוג.

והנה זכינו סו"ס לראות גם את הספר ב" שני כרכיו על 1150 עמודיו יוצאים לאור ע"י הוצ' "עם עובד" וקודם כל נוכח הקורא ל" דעת שאין לספר כל דמיון עם ספורו של טולסטוי. את הספור "מלחמה ושלום" קראו כבר דורות, הוא הופיע בעשרות אם לא ב" מאות מהדורות, וגם כיום אפשר לקרוא בלי להתעייף, אך בספורו של יזהר, שהופיע זה עתה, מסופקני אם ימצא אחד בעיר ושנים בכל המדינה שיוכל להגיד במצפון טהור, ש" קרא את הספור מהתחלתו ועד סופו, והבין כל מלה או לכופ"ח כל משפט. ויש לציין כי לפרקים תופס "אבזאץ" שנים שלושה עמודים. ועל אחת כמה וכמה אין להגיד שהקורא יודע את עלילת הספור, כי אין לספור כל עלילה, מלבד אולי השמצת הצבא העברי. כרוב הסורים האלה יגע במשך יומים לקרוא בספור — יגעתי ולא הצלחתי. שיתפתי ב" יגיעה זו גם מנהל בית ספר אחד בכאר שבע, שבמקרה שכב יחד עמי בבית החולים העירוני גי, וגם הוא לא הבין, ואם כי יודע עברית הוא מילדותו ומושך בעט סופרים.

כפי שצינתי לעיל יוצא, איפוא שלא אר"י חיב את הדבור על הספור של ס. יזהר רצוני בכל זאת לציין, כי מקורו של הספור הזה הוא גודאליזם הקיים בצבוד הפועלים זה כ" ארבעים שנה. לפני ארבעים שנה היו בישוב שתי מפלגות פועלים. אחת הצליחה והיה לה כעין אידיאולוג בעל זקן טולסטוי. גם המפלגה השנייה היפשה לה זקן בעל "זקן של טולסטוי", היפשה ומצאה סופר בינוני אחד אך בעל זקן. וכשמפלגת הפויה"צ הייתה מעלה על הדוכן את א. ד. גורדון ז"ל, היתה מפלגת "אחדות העבודה" מעלה על דוכנה את א. ז. רבינוביץ ז"ל. וכך נמשך הדבר עד האיחוד בשנת 1930. עתה שוב נפל דבר: למפלגת פועלים קטנה יותר נספח סופר צעיר, שהצ"י ליח להוציא מתחת ידו רומן היסטורי בשם: "מלך בשר ודם", שזכה להצלחה. ודאי יש לערער על הפרסומת הזולה שנעשתה לרומן זה: הוא מלא מגרעית גם מבחינה סגנונית, ספרותית והיסטורית. אך את הרומן המכיל כשש מאות עמוד אפשר לקרוא ואפשר גם